

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Science in de psychologie (master) van de Katholieke Universiteit Leuven**

datum 1. Inleiding

11 februari 2013

onderwerp

Accreditatierapport en -besluit
(000931)

bijlage

- 2 De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (vluhr).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Prof. dr. Paul Van Geert, hoogleraar ontwikkelingspsychologie, Rijksuniversiteit Groningen;

Leden:

- Prof. dr. P.M.G. Emmelkamp, hoogleraar Klinische Psychologie, Universiteit van Amsterdam (Vakdeskundig lid Klinische Psychologie);
- Prof. dr. Beate Van der Heijden, hoogleraar Strategisch Human Resource Management, Radboud Universiteit Nijmegen, Open Universiteit Nederland, Universiteit Twente (Vakdeskundig lid Arbeids- en organisatiepsychologie);
- Prof. dr. Elke Struyf, hoofddocent, Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen, onderzoeksgroep 'Research in education and professional development', Universiteit Antwerpen (Onderwijsdeskundige);
- Anton Van Kerckhove, masterstudent in de Psychologie, UGent (student-lid).

Secretaris:

- Dhr. Patrick Van den Bosch, stafmedewerker van de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) was projectbegeleider en secretaris.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 22 t/m 24 november 2011. Het visitatierapport dateert van september 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de vluhr vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie heeft vastgesteld dat de algemene en algemene wetenschappelijke doelstellingen in overeenstemming zijn met artikel 58 van het Structuurdecreet. Zij meent dat de doelstellingen getuigen van het streven naar het bijbrengen van wetenschappelijk-disciplinaire kennis van gevorderd niveau. De commissie stelt daarenboven vast dat ze ook gericht zijn op gericht het verwerven van de competenties voor het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek op het niveau van een beginnend onderzoeker. De doelstellingen accorderen met wat internationaal gebruikelijk is. De commissie meent dat deze doordacht geconcipieerde doelstellingen goed worden vertaald in concrete eindtermen die bovendien duidelijk naar de studenten worden gecommuniceerd. Wanneer een opleidingsonderdeel uit meerdere onderwijsleeractiviteiten (OLA) bestaat, worden ook de doelstellingen van deze OLA's gecommuniceerd.

De commissie stelt vast dat de domeinspecifieke doelstellingen in ruime mate tegemoet komen aan de eisen van (buitenlandse) vakgenoten en aan de door de commissie geformuleerde minimumeisen in het referentiekader. De commissie apprecieert het gebruik van het 'scientist-practitioner concept'. Mede hierdoor bedt de opleiding haar doelstellingen in de internationale wetenschapsbeoefening. De doelstellingen sluiten goed aan bij de wensen van het beroepenveld. Een sterk punt is dat het beroepenveld sterk vertegenwoordigd is in de opleiding. Dit waarborgt de band met het werkveld. Ook de stagedoelen worden door de commissie als helder en goed aansluitend bij de wensen van het beroepenveld beschouwd

Programma

De commissie toont zich tevreden met de academische en professionele gerichtheid van het programma. Zij merkte een duidelijke integratie van onderwijs en onderzoek. Het programma heeft een gedegen theoretische basis met een sterke methodologische en statistische expertise. Dit wordt sterk gewaardeerd door studenten en het beroepenveld. De commissie onderschrijft dit maar meent anderzijds dat de transfer van theorie naar praktijk met betrekking tot het zelfstandig kunnen functioneren relatief laat in het programma wordt ingebouwd. De commissie was verheugd om vast te stellen dat de opleiding de stage

Pagina 3 van 10 op een voortreffelijke manier faciliteert. Het aanbod aan internationale stageplaatsen kan volgens haar nog wel verhoogd worden. De richtingscommissies waarin het werkveld is vertegenwoordigd bewaken de richtings specifieke invulling van het programma. De commissie apprecieert deze werkwijze bij veranderingen in het curriculum.

De visitatiecommissie meent dat het programma qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen, een adequate concretisering is van de eindkwalificaties. Zij noemt de sterke aandacht voor integratie en afstemming over de opleidingsonderdelen heen een sterke troef. In de opleiding wordt sterk ingezet op competentiegericht leren waarbij 'evidence based' werken centraal staat. De invulling van de afstudeerrichting Klinische en gezondheidspsychologie Volwassenen kan volgens de commissie nog sterker evidence-based worden ingericht. De internationale dimensie is duidelijk aanwezig in het programma maar toch meent de commissie dat deze component nog versterkt kan worden. De recente oprichting van een 'internationale cel' binnen de opleiding waarin ook studenten participeren, vindt de commissie een belangrijke stap in de goede richting. Zowel medewerkers, studenten als vertegenwoordigers van het werkveld zijn gehoord bij gesprekken rond curriculumhervorming.

De commissie is tevreden over de gerealiseerde inhoudelijke samenhang van het programma. De opbouw van de nagestreefde competenties gebeurt op een logische en sequentiële wijze waardoor storende overlappingen vermeden worden. De commissie is zeer te spreken over de aandacht die wordt besteed aan cursusintegratie over het opleidingsprogramma heen. De inhoudelijke samenhang van het programma wordt door de docenten bewaakt binnen de Permanente Onderwijscommissie (POC). De commissie meent dat de studenten een evenwichtig aanbod verplichte en keuzeopleidingsonderdelen aangeboden krijgen waarin hen de mogelijkheid wordt geboden om te verbreden en verdiepen. De commissie stelde vast dat er nog opleidingsonderdelen van de bachelor kunnen gevolgd worden in de master. De commissie vindt dit formeel gesproken niet wenselijk.

De visitatiecommissie concludeert dat er een goede overeenkomst bestaat tussen de begrote en de reële studieduur. Dit leidt ertoe dat het programma goed studeerbaar is. Zij stelt vast dat de opleiding studietijdmetingen uitvoert en dat met de resultaten aan de slag wordt gegaan. Een grote troef daarnaast is dat de opleiding ook kan steunen op de sterk uitgebouwde studentenvertegenwoordiging die mogelijke problemen adequaat opneemt. Globaal kan gesteld worden dat de studielast progressief stijgt per studiefase. In de tweede studiefase van de masteropleiding wordt de belasting van stage in combinatie met de masterproef soms zeer groot. Om hieraan tegemoet te komen wordt een deel van de masterproef reeds in het eerste masterjaar geprogrammeerd opdat studenten tijdig met hun masterproef kunnen starten zodat ze in combinatie met hun stage in het laatste jaar minder belast worden.

De instroom bestaat voornamelijk uit studenten die hun bachelorprogramma in de psychologie aan de KU Leuven net voltooid hebben. De instroom verloopt gezwind voor hen die de afstudeerrichting hebben gekozen die aansluit bij hun optie in het derde bachelorjaar. De studenten die een andere keuze maken of die instromen uit een bachelor in de psychologie aan een andere instelling, dienen een aangepast traject te volgen. De commissie meent dat dit geen wenselijke situatie is. Instroom in vanuit een andere instelling moet zonder aangepast traject mogelijk gemaakt worden. De beperkte hoeveelheid internationale studenten die instromen in de opleiding dienen volgens de commissie

Pagina 4 van 10 strenger opgevolgd te worden wat betreft hun niveau en hun taalkennis. De opleiding geeft aan in de toekomst met pakketten aan opleidingsonderdelen te willen werken in het kader van internationale in- en uitstroom.

De opleiding voldoet met 120 studiepunten aan de decretaal vastgelegde eisen.

De visitatiecommissie meent dat de opleiding beschikt over een degelijk programma waarbij de werkvormen aansluiten bij de doelstellingen. Conform de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie is de opleiding stelselmatig meer aandacht gaan geven aan het gebruik van internationale literatuur. In de masteropleiding neemt het gebruik van Engelstalige artikels toe. De commissie meent dat de opleiding op dit vlak al een grote verbeterslag heeft gemaakt, maar dat een nog meer uitgebreide inzet van Engelstalige literatuur tot aanbeveling strekt. De commissie wenst haar appreciatie uit te drukken voor de verschillende onderwijsinnovatieve projecten die de opleiding de afgelopen jaren heeft uitgewerkt. De commissie stelde vast dat het elektronisch leerplatform Toledo degelijk gebruikt wordt als communicatiemiddel, en soms ook als platform voor tussentijdse toetsingen.

De evaluatie is steeds duidelijk gericht op de realisatie van de leerdoelen van het programma. De commissie apprecieert dat de opleiding toeziet dat de normconstantie steeds wordt bewaakt. Daarenboven kon de commissie vaststellen dat er ook een goede toetsanalyse wordt gehanteerd. De studenten hebben een goed inzicht op wat van hen verwacht wordt bij de examens en de transparantie van de evaluatie wordt door alle betrokkenen als positief ervaren. Voor één opleidingsonderdeel wordt geëxamineerd met meerkeuzevragen. De commissie vindt deze toetsvorm niet de meest geschikte voor een masterniveau. De commissie meent dat de opleiding op termijn moet proberen de mogelijkheid te voorzien dat studenten hun masterproef ook mondeling kunnen verdedigen. Dit zou voor de studenten een grote meerwaarde kunnen betekenen.

De commissie beoordeelt de masterproef als goed. De werken geven volgens haar blijk van een kritisch-reflecterende en onderzoeksgesteldheid, een gedegen theoretische basiskennis en een sterk ontwikkelde methodologische en statistische expertise. De masterproeven zijn goed geconcipieerd en goed geconstrueerd.

De commissie meent dat de beoordeling gestoeld is op duidelijke criteria maar het zelfstandig denken kan volgens haar nog bevorderd worden door de studenten meer ruimte te geven voor eigen onderwerpkeuze en eigen invulling.

De begeleiding verloopt volgens de studenten meestal gedegen en vlot maar is te sterk afhankelijk van de tijd en energie die de begeleider investeert. De commissie pleit daarom voor een duidelijkere garantie voor gedegen begeleiding.

De commissie waardeert de opdeling van de masterproef over de twee masterjaren.

De commissie geeft volgende overwegingen mee aan de opleiding: Elke masterproef aan een plagiaatcheck onderwerpen; Alle masterproeven in artikelvorm laten schrijven volgens de APA-richtlijnen (actueel keuze tussen rapport of artikel); Een mondelinge verdediging inlassen.

Inzet van personeel

De commissie beoordeelt de academische gerichtheid van de staf als zeer goed. De docenten zijn allen actieve onderzoekers met een grote onderzoekskundigheid en er is een brede waaier aan expertisedomeinen. De meeste docenten zijn ook internationaal actief in wetenschappelijke verenigingen of internationale netwerken. Er is een goede doorstroom

Pagina 5 van 10 naar de leerinhouden van de cursussen. Vele docenten zijn regelmatig betrokken bij de maatschappelijke dienstverlening en publiceren vaak voor hun beroepsgroep. Dit zorgt voor een ideale mix van wetenschappelijke oriëntatie en praktijkoriëntatie.

De onderzoekseenheid psychologie bestaat uit 48 ZAP-leden (42 hebben een voltijdse betrekking) 24 mandaatassistenten (AAP), 8 VTE praktijkassistenten en 6 FLOF-bursalen. Daarnaast zijn er een 145-tal doctorandi en 55 postdoctoraal onderzoekers. Er worden ook ZAP-leden uit de Pedagogische wetenschappen en de faculteiten geneeskunde, sociale wetenschappen en wijsbegeerte ingezet. De commissie concludeert dat de opleiding beschikt over een uitgebreid personeelsbestand maar ziet flexibiliteit van stafinzet als een ontwikkelpunt gezien. Zij constateert dat sommige afstudeerrichtingen een grotere werkdruk hebben dan andere.

De commissie en studenten beoordelen de vakinhoudelijke deskundigheid van de staf positief. De commissie vindt het een goede praktijk om externe (internationale) docenten te engageren voor die domeinen waarin de docenten minder expertise hebben. Het door de faculteit gevoerde 'tenure-trackbeleid' waarbij de onderzoekers worden aangenomen door een commissie die breder oordeelt dan louter over de onderzoekscapaciteiten zodat deze onderzoekers op termijn worden voorbereid op instroom in het reguliere kader, wordt door de commissie gewaardeerd. Wat het ZAP betreft apprecieert de commissie de functioneringsgesprekken met de decaan. Zij is wel van mening dat voor de assistenten en docenten de onderwijsprofessionaliseringsmogelijkheden nog intensiever kunnen gebruikt worden. In het domein van gelijke kansen merkt de commissie ten positieve op dat er heel wat vrouwelijke hoogleraren aan de opleiding verbonden zijn.

Voorzieningen

De investeringen tijdens de afgelopen jaren resulteren volgens de commissie in up-to-date technische voorzieningen. Men beschikt over verscheidene nieuwe / vernieuwde laboratoria en onderzoeksruimten, waarin onderzoek kan worden uitgevoerd. In de nabije toekomst (nieuw faculteitsgebouw in aanbouw) zal de opleiding ook kunnen beschikken over een facultair praktijkcentrum dat pedagogische en psychologische hulpverlening zal aanbieden in functie van onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening. Dit centrum zal een verrijking van het onderzoek betekenen, alsook een aanwinst voor het praktijkgericht onderwijs. De commissie stelt vast dat de opleiding beschikt over een recent geoptimaliseerde bibliotheek met een uitgebreide collecties (elektronische) tijdschriften. Andere voorzieningen zoals de testotheek zijn nog in verdere ontwikkeling. De computer- en studentenvoorzieningen voldoen aan de verwachtingen.

Studenten kunnen beroep doen op datacoaches bij de statistische verwerking van gegevens voor hun masterproef, stage, of andere onderwijsgerelateerde activiteiten. Wekelijks wordt een 'walk-in consult' georganiseerd waarbij studenten de aanwezige datacoaches kunnen consulteren. Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid om een individuele afspraak te maken of contact te nemen via het elektronisch leerplatform. De ombudsdienst wordt voornamelijk gebruikt bij problemen met de stage en de masterproef. De initiatieven rond internationalisering zouden nog ruimer moeten bekend zijn en de begeleiding van inkomende- en uitgaande studenten kan nog geïntensiveerd worden.

Interne kwaliteitszorg

De commissie stelt vast dat het programma periodiek wordt geëvalueerd aan de hand van toetsbare streefdoelen. Zij meent dat er een klare procedure bestaat voor de evaluatie van

Pagina 6 van 10 de opleidingen en hun docenten waarin de studenten een duidelijke inbreng hebben. De universiteitsbrede initiatieven borgen zeker de basiskwaliteit maar het is vooral de manier waarop de opleiding dit kwaliteitszorgsysteem aanvult met eigen initiatieven, die de commissie waardeert. De opleiding voert een sterk proactief kwaliteitszorgbeleid met onder meer hearings en studietijdmetingen en bovendien zijn er vakspecialisten onderwijsonderzoek in huis waar men degelijk gebruik van maakt. De commissie kon tot grote tevredenheid vaststellen dat de opleiding zich dankzij de inzet van de verschillende kwaliteitszorgmechanismen goed bewust is van haar werkpunten.

Bouwend op de bestaande kwaliteitszorgmechanismen en de aanwezige expertise binnen de opleiding, wordt volgens de commissie op een tot voorbeeld strekkende manier omgegaan met verbetermaatregelen. De aanpak van problemen gebeurt op een grondige manier: zo nodig worden onderzoeken in het kader van de optimalisatie van de onderwijskwaliteit in de onderzoeksgroep uitgevoerd of worden er werkgroepen opgericht. De commissie stimuleert om deze weg van permanente aandacht voor de kwaliteitsverbetering, verder in te slaan. Ook met betrekking tot de vorige visitatie is de stevig aan de slag gegaan met het aanpakken van de zwaktepunten. Het ZER toont aan dat men zich heel sterk bewust is van de sterke en zwakke punten. Naast de beleidsmatige aanpak van de zwakke punten slaagt men er ook in om proactief beleid te voeren en kort op de bal te spelen wanneer de problemen worden opgemerkt of gesignaleerd door de studenten of andere partners.

De commissie stelt vast dat de opleiding optimaal gebruik maakt van de participatie van medewerkers, studenten en beroepenveld bij interne kwaliteitszorg. De medewerkers zijn goed betrokken bij veranderingen in het programma. Het gevoel van betrokkenheid zorgt ervoor dat men zich sterk engageert in het belang van de opleiding. De commissie heeft daarnaast een bijzondere appreciatie voor de studentenvertegenwoordigers. Zij slagen er in om een actief beleid te voeren waarbij de studenten een actief geïnformeerde en bevroegde achterban vormen door onder meer gebruik te maken van sociale media. Deze vertegenwoordigers zelf zijn net als de andere geledingen actief betrokken in de betreffende participatieorganen. Het werkveld en de alumni zijn ook sterk informeel en formeel betrokken bij de opleiding. De opleidingsverantwoordelijken gaan aan de slag met hun aanbevelingen.

Resultaten

De commissie is overtuigd dat het goede niveau dat de opleiding in nastreeft ook effectief behaald wordt. Zij is onder meer zeer tevreden over de kwaliteit van de masterproeven en de stages. Afgestudeerden vinden snel en aan hun niveau aangepast werk: gemiddeld werkt één jaar na afstuderen 70% van afgestudeerden op masterniveau en overwegend binnen een functie die specifiek het diploma van master in de psychologie vereist. De opleiding dient wel nog meer aandacht te besteden aan het aanleren en uitbouwen van professionele en communicatieve vaardigheden. Het werkveld geeft aan dat sommige studenten aan het begin van de masterstage beperkte voeling hebben met reële professionele settings. Bij sommige studenten leeft ook nog twijfel inzake hun kwaliteiten als psycholoog. Ook het internationaliseringsaspect van de opleiding kan nog versterkt worden.

Eens studenten in de masteropleiding zitten, kan de commissie op basis van de in het zelfevaluatierapport aangehaalde cijfers en op basis van haar gesprekken vaststellen dat de masteropleiding een goed onderwijsrendement kent.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	OOORDEEL	FACET	OOORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	G
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef	G
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	G
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	G
		5.2 maatregelen tot verbetering	E
		5.3 betrokkenheid	E
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

6. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Master of Science in de psychologie (master) van de Katholieke Universiteit Leuven.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master of Science in de psychologie (master) van de Katholieke Universiteit Leuven goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met de volgende afstudeerrichtingen die te Leuven wordt georganiseerd: Arbeids- en organisatiepsychologie, Theorie en onderzoek, Schoolpsychologie en Klinische- en gezondheidspsychologie.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 11 februari 2013

Voor de NVAO,

Lucien Bollaert
(bestuurder)

---

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport –en besluit

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Katholieke Universiteit Leuven
– adres instelling:	Naamsestraat 22 - bus 5000 BE-3000 Leuven
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Science in de psychologie
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	120 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	Arbeids- en organisatiepsychologie Theorie en onderzoek Schoolpsychologie Klinische- en gezondheidspsychologie
– studietraject voor werkstudenten:	geen
– vestiging opleiding	Leuven
– onderwijstaal	Nederlands
– studiegebied	Psychologie en pedagogische wetenschappen
– bijkomende titel	geen